

TÍZ ÉVES AZ AMATŐR KÖLTŐK, ÍRÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

Előző századainkban nem volt megkülönböztetés a költők között. Aki verset írt, költőként tartották számon. Nem volt fontos, hogy abból él-e, vagy csak öröme telik benne környezetének és saját magának.

Borbáth Erika a Szín 4/1-es számában *Az amatőr művészeti mozgalmak helyzetének vázlatos értékelése* című cikkében azt kérdezi: "Milyen korlátai vannak az amatőrségnek illetve profizmusnak? Létezik-e határ a két művészet között? Megfogalmazhatók-e tartalmi különbségek?"

Az 1994-es pápai AKIOSZ-találkozó fő témáját Páskándi Géza analízálta előttünk és nekünk: "Amatőrök és profik az irodalomban" címmel. A professionalista és amatőr szavak etimológiáját teljességre törekvő tudományossággal világította meg. Úgy mutatta be a profit, mint aki fáradság, kimerültség hajszolja magát célja eléréséért, míg az amatőrnek, a művelőzőnek öröm ez a munka. Szólt az utóbbi fogalomszépítő-enyhítő és pejoratív megfélemlítő is: művelőző, műkedvelő, műbarát, a tudomány kedvelője – tehetségtelen, avatallan, kontár, fűzfapoéta, botcsinálta, képzetlen, tanulatlan. Szerinte sem osztható az irodalom világa két részre: a tehetséges profik és a tehetségtelen amatőrök táborára. Az amatőr is alkozhat kimagaslót, rálatva az eredményekre. A néhány elemi végzet parasztember is alkozhat maradandót, ha megírja a juhászbojtár múltját, a Gyepsort, az életüket.

Lágler Péter *A művészetek önzellen szeretetéről* című cikke is inspirált ennek az összegzésnek a megfogalmazására. Egyet értek vele abban, hogy "az amatőrök lokális értékrendet jelenítenek meg, a helyi társadalmi csoport igényeinek kielégítését szolgálják, jobban mint bármi más, hiszen jobban ismerik azokat."

Az AKIOSZ elmúlt 10 éve a bizonyíték, hogy Lágler Péternek igaza van.

1989 év februárjában a nagyhajmási kultúrház vezetője, Rózsavölgyi János azt gondolta, hogy szövetségbe tömöríti az addig fióknak írogató költőket, írókat. Budapesten harmadmagával megalapította az Amatőr Költők, Írók Szövetségét /AKISZ/. Alapító okiratban megfogalmazták a szervezet célját: "Publikációs lehetőséget biztosítani azoknak az íróknak, költőknek, akik kedvelésből alkotnak, nem a honoráriumszerzés céljából, azaz műkedvelő, nem hivatásos írók. Olyan fórumot képviselünk, amely lehetővé teszi a tehetségek megismerését, értékeket keresünk és közvetítjük azokat, a közösség erejével bátorítunk, cselekvésre ösztönzünk. Előadások, kiállítások, pályázatok, irodalmi, képzőművészeti vagy más művészeti ágban szervezett műhelymunkával hozzájárulunk az önmegvalósítás, az önértékelés, az önkritika öntekélyes módon való fejlesztéséhez. Alkotótáborok, kirándulások, családi találkozók szervezésével színesítjük, nemesítjük a különbözőségeket és mégis együvé tartozást valló tagjaink életét. Szervezetünkben korhatár nélkül, világi és vallási nézetektől függetlenül bárki lehet tag, aki elfogadja sajátos szervezetünk írott és íratlan szabályait.

Az alakuló ülésen az alapító okiratot és az alapszabályt a tagság elfogadta, a szervezet alapítóját, Rózsavölgyi Jánost kinevezte elnöknek."

A megalakulás időpontja: 1989. szeptember 9. Helyszín: Művelődési Minisztérium alagsori klubja. Résztvevők: 133 tag, a február óta jelentkezettek 90%-a. Az okirat aláírói: Rózsavölgyi János elnök, Bognár Papp Irén elnökhelyettes, Mór Csaba József alelnök.

Ettől az időtől kezdve rendszeresen jártak a klubnapokra, az Almási téri felolvasásokra nemcsak budapestiek, hanem az ország egész területéről, Zalaegerszegtől Nyíregyházáig és Győrtől Pécsig bezárólag az amatőr művészek: írók, költők, versmondók, zenészek.

Az a felismerés, hogy semmit sem ér el a vers, amit senki sem olvas, újságalapítást eredményezett. A negyedévenként megjelenő irodalmi és kulturális folyóirat, a *Kristály* eljuttatta az alkotásokat a legtávolabbi településekre is. Szerkesztői dr. Györgypál Katalin és Tárkányi Imre voltak. Harminckét oldal, 1000 példányban készült, amelyben novellák, versek, fényképes bemutatkozó oldalak adtak lehetőséget az amatőr tollfogatóknak a megjelenésre, a nyilvánosság által történő megmérettetésre.

Három év alatt a tagok száma 400-ra emelkedett. A tagság életkora 14-

90 év közötti. A legfiatalabb szerző 94-ben Puskás Róbert 8 éves kistarscai tanuló, a legidősebb pedig a 90 éves szekszárdi lelkész, Ferenczi Ernő volt. Foglalkozásukat tekintve a legtöbb a nyugdíjas, de aktív dolgozó, diák, háziasszony, pedagógus, tolókcocsiban élő rokkant, süket, orvos, munkanélküli, szinte minden foglalkozás megtalálható. A legtöbbben verseket, néhányan novellákat, esszéket is írnak. Más művészeti ágnak is van képviselője közöttünk: grafikus, festőművész, fényképész.

Néhány év alatt az AKISZ kulturális és társadalmi szervezet kezdett nagyon komoly fórummá válni. Fényképes tagsági igazolványt adott a tagdíj befizetése után.

1993-ban a publikálási hullámhegy egy új jelenséget hozott magával. Kevésnek bizonyult a többszáz tag részére az egyetlen központi lap. Így a Kristály mellékleteként vidéki városok csoportjai regionális lapokat teremtettek: létrejött a Pécsi Új Hang, a Kazincbarcikai Szárnypróba, a Kecskeméti Kristály, a Debreceni Idea, később a Pápai Kristály.

A szervezeten belül meghirdetett célirányos pályázatok is serkentették az alkotókat több műfajban. Így jött létre a Kristály-pályázat irodalmi mellékleteként 1993-ban egy kiadvány, amely a Magyar Hitelbank Rt. "Táncsics Mihály Alapítvány" támogatásával Zalaegerszegen látott napvilágot.

Az eltelt 10 év alatt a következő városokban működtek városi vagy regionális amatőr csoportok: Debrecen, Ózd, Kazincbarcika, Pécs, Pápa, Békéscsaba, Lillafüred. A csoportok azon is fáradoztak, hogy társadalmi támogatással saját antológiát is kiadhassanak. 1993-ban Pápan került kiadásra *A sor c.* antológia, amely csak pápai alkotók munkáit tartalmazza; 94-ben a *Szóvarázs* Pécsen; 95-ben az *Ünnepek antológiája* Kecskeméten; 96-ban a *Százak antológiája* jelent meg Budapesten.

A 93-as esztendő több szempontból is fordulópontot jelentett a szervezet életében: AKISZ gyakorlatra alapozva magán újságok nőttek ki magukat. A felfelé ívelő mozgalmas életet – konkurenciát gyanítva – egy át nem gondolt rendelkezés zavarta meg, amely az önállósodott lapokban való szereplést tiltotta meg a tagok részére. (Ilyenek a Zsará, a Kláris.) A decemberi számban megjelent tilalomfák felrúgták a központi szerkesztőséget, és egymás ellen fordították a tagokat. Két táborra oszlott a tagság: kitaratók és a türelmetlenek. Rózsavölgyi János, hogy némiképp mentse a helyzetet, áthelyezte a központi folyóirat székhelyét Pápra, és a szerkesztést a gondjainra bízta. Egy évig készült a lap Pápan, 24 oldalas, 1000 példányos volt. Ez idő alatt normalizálódott a helyzet.

Tudtam, hogy akkor tarthatom együtt a tagság nagy részét, ha a tilalomfákat figyelmen kívül hagyom. Tehát mindenkit szerepeltettem, akár publikált más lapoknál, akár nem. Az elnök belátta, hogy örülni kellett volna az AKISZ "kebelén felöltött" lapoknak, nem pedig magunk ellen fordítani őket.

Az országban kialakult anyagi nehézségek átmenetileg zátonyra futatták ezt a szervezetet is. A pályázatokon nyert pénz és a tagdíjak kevésnek bizonyultak a dráguló papírárak és nyomdaköltségek fedezésére. Leállt a központi lap kiadása 2 évre, és a regionális lapok is, kettő kivételével, amelyek: az Ózdi Kristály és a Pápai Kristály.

Időközben a szervezet elnevezése kiegészült egy nagy O-val. 1997-től Amatőr Költők, Írók Országos Szövetsége néven működik ez a – továbbra is nonprofit – szervezet. Jelenleg átalakult központi vezető gárda irányítja az AKIOSZ-t Budapestről, Zubornyák József elnökkel az élen.

Az országos felhívásokról a Pályázati figyelőből értesülünk. Ezeket a megmozdulásokon a tagság kisebbik hányada részt is vesz több-kevesebb sikerrel. Ilyenek a FAOSZ és utóda a MINSZ, újabban az AITERRA, vagy városok és folyóiratok által meghirdetett pályázatok. Ezek a fórumok arra jók, hogy megmérettetésben vegyünk részt. De hiányoltuk mindig a szöveges, személyre szóló értékeléseket, amelyek világossá tehetnék hozzáértők tollából, kinek, miben, hogyan lehetne fejlődni.

Jelenleg a központi Kristály Budapesten, a Bíró Famili Kft nyomdaüzemében készül Bíró Endre nyomdaigazgató vezetésével.

Egyenlőre csak 300 példányos. Ennek a nyomdának köszönhető, hogy a legnehezebb időkben is jelentek meg kiadványaink, mert Bíró úr még hitelt is adott az országos szervezet vezetőségének.

Ebben a pillanatban az a világos helyzet, hogy a 93-as óriás létszámról csak nosztalgiával emlékezünk meg. A nagy átalakulás, amelyen ennek az öntevékeny gárdának is át kellett esnie, tisztulási folyamatot indított el. Feltétlenül pozitív jelenségnek ítélnél az, hogy a kissé széthullott, országos nagy csapat most megerősödő, regionális, önálló, kis csoportokból áll. Ezeket a központ már nem képes támogatni. De a saját város vagy nagyobb terület, egy régió segítő keblére számíthat. Erre a legjobb példa mind között az 5 éves Pápai Csoport.

A pápai csoport nagy szerencséje, hogy a város vezetői messzemenőkig támogatják. Így tudott létrejönni az 1994-es Országos Találkozó, az 1995-ös irodalmi est november 23-án, amelyen dr. Rakk István dalszövegíró Keszthelyről, Szalóky Károly költő-festő Egeraljáról és Forgács Imre író Pécsről volt a vendégünk. A 96-os költészet napi rendezvény, melyet Mészáros László tapolcai festőművész kiállításával kötöttünk össze. A 98-as Szalóky Károly emlékest. A 99-es április 10-i kettős születésnap, amely megmozgatta a város versszerető közönységét. Dunántúl amatőr költői mutatkoztak be a Költészet Napján a Pápai Kristály 5. születésnapjával egybekötve.

Nagyszerű zenés, irodalmi összejöveteleink okán figyeltek fel ránk Pápa város civil szervezetei. Így: a Jókai Kör, a Pápai Nyugdíjas Egyesület és a Pápai Polgári Szövetség. Meghívták rendezvényeikre a csoport költőit, versmondóit, énekeseit, zenészeit szerepelni.

1994. október 21-én a Jókai Kör önképzőkori zenés irodalmi est rendezésére kérte a csoportot. Nagy közönség előtt sikerrel mutatkozott be 14 pápai amatőr költő.

A KDNP Pápai szervezetével karöltve a Pápai Kristály szerkesztősége országos pályázatot hirdetett a 96-os esztendőben novellaírásra kötetlen témában. A beérkezett nevezés: 51. Pályázati mű: 90. Korhatár: 10-76 év. Határon túli pályázó: 1.

A Pápai Kristály szerkesztősége 1998-ban önállóan hirdetett országos pályázatot a 48-49-es szabadságharc emlékére versírásra soraként minden amatőrt "1848, Te Csillag!" címmel. Összesen 19 pályázatot jutalmaztunk könyvekkel, értékes tárgyakkal. Az első helyezett V. Horváth Anna kaposvári festőművésznő képét kapta.

A "Csemabíli katasztrófa" című 96-ban meghirdetett pályázatra az évforduló kapcsán olyan történeteket vártunk, amelyek kapcsolatba hozhatók a fent nevezett eseménnyel. A legértékesebb leírásokat a Pápai Kristályban folyamatosan közöltük. Ezen felül ajándéktárgyakat küldtünk a címzetteknek, amelyeket a Polgármesteri Hivatal, a JMVK, a Jókai Kör, a Tanbolt, a Dacwoo, a Hitelbank Rt. adományozott. Ilyen összefogással sok amatőr alkotónak sikerült örömet szerezni.

Az országban egyedül eseménynek számított, hogy 1994. február 7-én Amatőr Könyvtárat hoztunk létre Pápan, az Árkádia Kávéházban. A tagjaink által megjelentetett verseskötetek, antológiák gyűjteménye az ország egész területéről üveg mögé került és kölcsönözhető a kávé mellé. Időnként kiegészítjük a negyedévenként megjelenő központi és Pápai Kristállyal ezt a 64 kötetet, ami alapját képezi az Amatőr Könyvtárnak.

Ezek a tények igazolják a Borbáth Erika cikkében megfogalmazottakat, amely szerint "Mindenképpen fontos és pozitív eredmény, hogy a működő csoportok sorsának alakulását a résztvevők saját maguk alakíthatják, a saját kapcsolatrendszerük, szervezőmunkájuk eredménye lehet a közvetlenül is érezhető működési feltételrendszer javulása."

Az AKISZ életében a kezdetektől nagy jelentőségűek azok az országos találkozók, amelyeket évente más-más tájegység megismerése céljából talál ki a szervezet elnöke. A 10 év alatti találkozók városai a megrendezés sorrendjében: Budapest, Kazincbarcika, Pápa, Kecskemét, Ózd, Lillafüred, Balatonkenese, Pécs és a jubileumi találkozó színhelye 1999 nyarán: Ózd.

Ezek a találkozók 2-3 naposak, és rendezvényeiken szerepel a város vagy a környék megismerése. Az irodalmi bemutatkozásokon túl baráti beszélgetések, és híres emberek előadásainak meghallgatása szerepel. A találkozók tiszta nyereségei a következők:

– Az időrabló, gyenge alkotások felolvasása akaratlanul is hasznos, mert ilyenek hallatán el tudja helyezni magát az ember valahol a sor-

ban. (No, persze csak az, akinek megközeleítően hiteles belső mércéje van.)

– Az új barátságok levelezési folyamatot indítanak el, az egymást megismerő és megszerető alkotók között. Ez azzal a haszonnal jár, hogy stílusgyakorlattal is felérő levelek születnek, mert ha költők írnak egymásnak, akkor igényesebben fogalmaznak, szinte "haptákba" vágják magukat a mondatok.

– Egymás folyóiratait megismerve igyekeznek az ember a legjobb ötleteket összegyűjteni a saját folyóirat számára hasznosítva. A saját induló folyóiratát mindenki a más hibáiból szeretné tökéletesebbre megalkotni.

– Az "Isten háta mögött" élő és alkotó művész itt ismerheti meg a szervezet embereit, s velük személyes kapcsolatba kerülve, bátrabban forgolódik a világban.

Az AKIOSZ 10. évének jubileumi találkozója Ózdon, 1999. július 16-18-án a megújulás reményét ébresztette a résztvevőkben. Ózd város Polgármesteri Hivatalának anyagi és erkölcsi támogatása harmadik alkalommal kínált lehetőséget ennek az országos szervezetnek arra, hogy fennmaradását segítse. Itt került sor a következők megtárgyalására és eldöntésére: A regionális csoportok a jövőben nagyobb önállóságot élvezhetnek, mert létezésüket a helyi szervezetek, intézmények támogatják csak. Minden tag publikálhat szervezetünkön kívüli lapokban, antológiákban. A tagdíjak csak a központi folyóirat nyomdaköltségeire fordíthatók.

Az ózdi találkozón került sor az Aranytoll pályázat ünnepélyes eredményhirdetésére, az ózdi költők antológiájának bemutatására és kiosztására (Kristályos évek 1999). Balobásné Bodnár Katalin Gizella ózdi csoportvezető és csoportja biztosította, hogy a három nap ne csak hasznos, de kellemes is legyen.

Véleményem szerint a 10 esztendő AKIOSZ a megindult fiatalításával és a regionális csoportok megerősödésével, önállósodásával életképes szervezet

